Македонски
центар за
меѓународна
соработка

ДОВЕРБАТА
ВО ГРАЃАНСКОТО
ОПШТЕСТВО

2008

II ДЕЛ: ТОЛЕРАНЦИЈА

Големо мнозинство од испитаниците не сакаат соседи кои се зависници од дрога, зависници од алкохол, лица заболени од сида и хомосексуалци. Мнозинството не ги сакаат за соседи жртвите на насилство и Ромите, додека малцинство не сакаат да живеат покрај имигранти/странски работници. Мало малцинство од испитаниците не сакаат соседи да им бидат луѓе од друга вера, луѓе од друга етничка припадност и невенчани парови кои живеат заедно.

Разликата меѓу друга етничка припадност и Ромите е на истото ниво како и претходната година што укажува дека поголемата стигматизација кај Ромите сè уште е присутна.

Графикон II.1. Дали би сакале следните групи луѓе да ви бидат соседи?

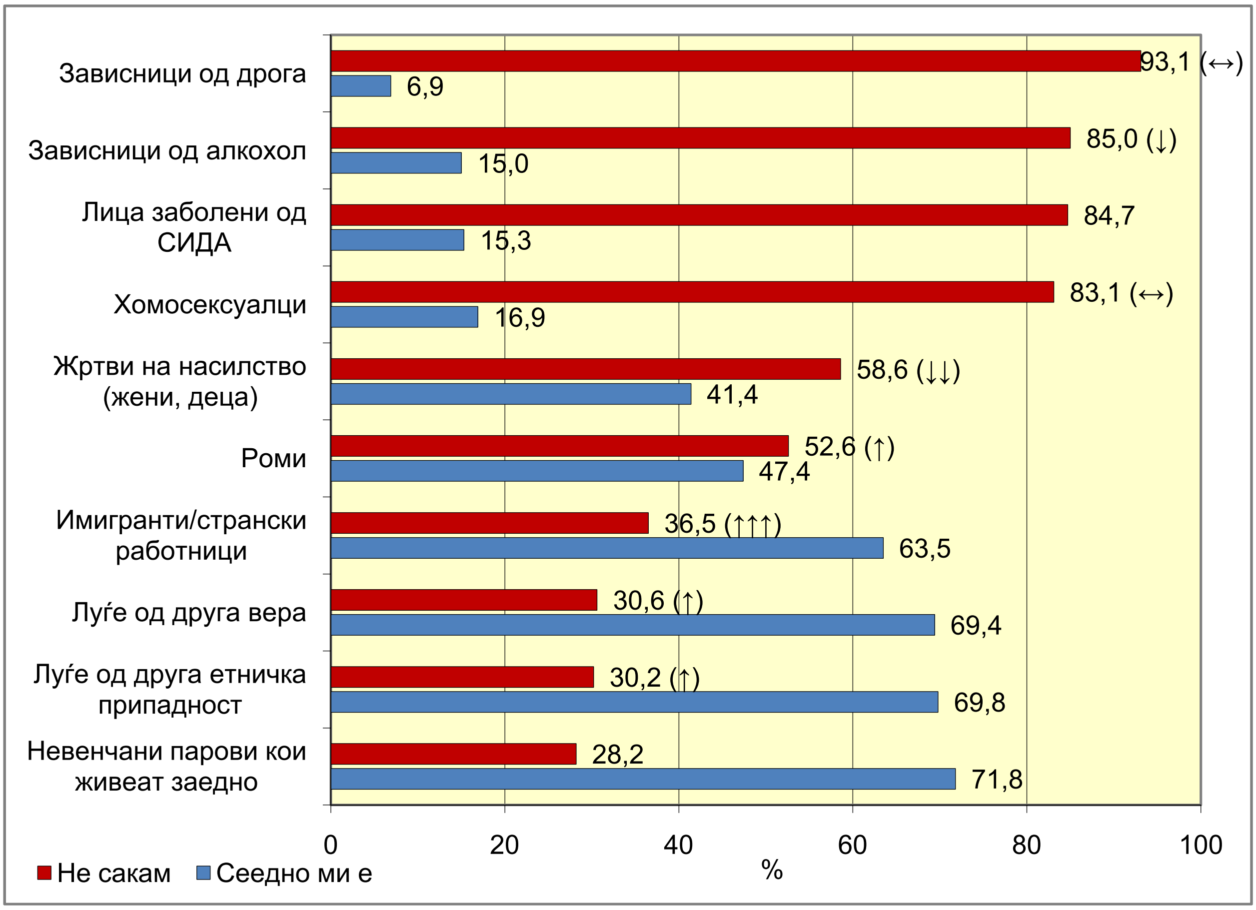

Споредено со претходната година, нетолеранцијата кон сите групи освен кај луѓето зависни од алкохол и кај жртвите на насилство е во пораст. Бројот на оние што не сакаат соседи од друга етничка припадност се зголемил за 4,3 % (од 25,9 % на 30,2 %), кај оние што не сакаат соседи од друга вера за 3,4 % (од 27,2 % на 30,6 %), а најголемо зголемување има кај оние што не ги сакаат за соседи имигрантите/странските работници – 18,8 % (од 17,7 % во 2007 на 36,5 % во 2008 година).

За сите групи, освен за лицата зависни од дроги постојат социодемографски разлики. Етничките Албанци се помалку толерантни од етничките Македонците кон лицата заболени од сида, кон хомосексуалците, кон жртвите на насилство и кон невенчаните парови кои живеат заедно.

Табела II1.1. Етнички разлики во толеранцијата кон одредени групи луѓе

	Етнички Македонци	Етнички Албанци
Лица заболени од сида	18,7 %	7,4 %
Хомосексуалци	20,6 %	8,2 %
Жртви на насилство	45,5 %	32,6 %
Невенчани парови кои живеат заедно	79,8 %	49,7 %

Степенот на образование влијае на толерантноста кон сите групи, освен кај лицата зависни од алкохол и дрога. Повисоко образование – повисок степен на толерантност е правило кај сите групи освен кај Ромите и имигрантите/странските работници каде таа релација е обратна, односно повисокото образовно ниво – пониска толеранција.

Месечните примања влијаат на ставовите за толерантноста кон лицата заболени од сида, кон жртвите на насилство и кон невенчаните парови кои живеат заедно, додека во случајот на лицата зависни од алкохол потолерантни се оние со пониски примања.

Гледано по региони, жителите на пелагонискиот регион се најтолерантни кон лицата од друга етничка припадност, кон лицата со друга вера, кон имигрантите/странските работници и кон жртвите на насилство. Возраста влијае на толерантноста кон хомосексуалците, поточно помладите (30,2 %) се потолерантни од постарите (8,4 %). Членовите на граѓанските организации покажуваат повисока толерантност кон лицата заболени од СИДА (25,6 % наспроти 14,4 % кај оние што не се членови), кон хомосексуалците (27,1 % наспроти 16 % кај оние што не се членови).

Заклучок

Пораст на нетолерантноста кон одредени групи

Во Македонија во пораст е недовербата и нетолерантноста кон различни групи. Во однос на претходната година за сите групи, освен за лицата зависни од алкохол и за жртвите на насилство, резултатите покажуваат зголемена нетолерантност.

Во пораст е нетолеранцијата кон лицата од друга етничка припадност за 4,3 %, кон лицата од друга вера за 3,4 % и посебно кон имигрантите/странските работници за 18,8 %.

Методологија и пристап

Истражувањето е спроведено со усна анкета во домаќинствата во октомври 2008 година на репрезентативен примерок од 1.600 испитаници од страна на Институтот за социолошки и правно-политички истражувања (ИСППИ). Истото ќе биде објавено во три посебни дела и тоа: *Доверба и довербата во институциите; Толеранција и Доверба и ставови за граѓанското општество со познавање и ставови за граѓанските организации*.

Прашалник

Прашалниците за анкетата се оние употребени во 2006 и 2007 година, изменети врз основа на искуствата од првите две анкети. Прашањата се подготвени од авторите и од проектниот тим на МЦМС, во соработка со експерти од ИСППИ.

За исполнување на целите на истражувањето, со прашалникот беа опфатени следните варијабли:

- Доверба на граѓаните во институциите од јавниот (државниот), деловниот (приватниот) и граѓанскиот сектор;
- Ставови за граѓанското општество;
- Информираност за граѓанските организации и нивните активности;
- Толеранција;
- Социодемографски карактеристики.

Примерок

Анкетата беше спроведена во октомври 2008 година на репрезентативен примерок од 1.600 испитаници. Популациската рамка на примерокот беше население постаро од 18 години, а критериуми за репрезентативност беа: пол, етничка припадност, возраст, место на живеење и региони.

Од 1.600 испитаници, 49,5 % беа жени, а 50,5 % мажи, во однос на етничката застапеност Македонците беа застапени со 64,1 %, а Албанците со 24,4 %, другите етнички групи беа застапени со 11,5 %. Во однос на местото на живеење, селската популација беше застапена со 39,6 %, додека градската со 60,5 % (град Скопје, со 21,9 %).

Обработка и прикажување на резултатите

Собраните податоци се обработени со честота и пропорција на одговорите. Податоците се со веројатност на точност од 95 % и со грешка од +/- 5 %. Резултатите се прикажани во графикони на ниво на целиот примерок. Покрај графиконите, податоците се прикажани и во бројки. Покрај бројките е прикажан трендот во однос на претходната година, за оние податоци кои се споредливи со истражувањето од 2007 година. Легендата на симболите е следна:

↔	без или незначителни промени	Без или незначителни промени = 0 – 3 % Мали промени = 3,01 – 5 % Умерени промени = 5,01 –10 % Големи промени = над 10 %
↑	мало зголемување	
↓	мало опаѓање	
↑↑	умерено зголемување	
↓↓	умерено опаѓање	
↑↑↑	големо зголемување	
↓↓↓	големо опаѓање	

Незначително малцинство се употребува за одговори помалку од 10 % од примерокот, мало малцинство за 11 % до 30 %, малцинство за 30 % до 50 %, мнозинство за 51 % до 70 %, и големо мнозинство за повеќе од 70 %.

Работна група

МЦМС вклучи неколку свои соработници во сите фази на истражувањето: Сашо Клековски, извршен директор, Александар Кржаловски, координатор на меѓусекторски и меѓународни програми, Сунчица Саздовска, раководител на Одделението за граѓанско општество, Гонце Јаковлеска, соработник за односи со јавноста и Даниела Стојанова, соработник на проект.